

JAARVERSLAG 2024

BELGISCHE FEDERATIE VAN VOEDSELBANKEN

STEENWEG OP ZELLIK 12, B 7 – 1082 BRUSSEL

INFO@FOODBANKS.BE

WWW.FOODBANKS.BE

INLEIDING

Voor het eerst in het 37 jarig bestaan van de Federatie kenden wij in 2024 een lichte daling van het aantal begunstigden. Het aanbod aan goederen groeide dan weer voor het eerst tot bijna 26.000 ton. Dit liet ons toe elke hulpbehoevende het equivalent van vijf gezonde maaltijden per week aan te bieden, wat ons de voorbije jaren niet meer gelukt was.

Meer dan de helft van de verdeelde voedingsmiddelen waren onverkochte producten of overschotten. Op deze manier blijven de Voedselbanken ook een belangrijke rol spelen in de strijd tegen voedselverspilling. Zij kregen daarbij de steun van een record aantal aangesloten lokale verenigingen.

Voor 2024 waren de uitdagingen groot. De reorganisatie van de Federatie na het onverwachte overlijden van Gedelegeerd Bestuurder Jef Mottar was geen evidentie. Het dalende voedselaanbod vanuit de voedingsindustrie bleef een constante zorg. De regionale en federale verkiezingen vormden dan weer een aanleiding om via een memorandum onze zorgen met betrekking tot de compensatie van het ESF+ budget en het ontbreken van fiscale stimuli voor voedselschenken aan te kaarten.

De werking van de Voedselbanken blijft slechts mogelijk dankzij de onbaatzuchtige inzet van meer dan 400 vrijwilligers, de voedselschenken van onze partners en de financiële steun van de vele particulieren, bedrijven en overheden.

De aanhoudend hoge vraag naar hulp maakt duidelijk dat de Voedselbanken een essentiële maatschappelijke rol spelen en dat onze inspanningen nog voor lange tijd moeten worden gehandhaafd. Wij zijn dan ook verheugd dat onze oproep bij de nieuwe federale regering niet in dovemans oren is blijven hangen. Wij hopen dat in 2025 een aantal van de in het regeerakkoord opgenomen constructieve initiatieven in de wetgeving worden omgezet. Voedsel schenken moet immers steeds goedkoper zijn dan voedsel vernietigen.

Marc Mertens

Gedelegeerd Bestuurder

Piet Vanthemsche

Voorzitter

Voedsel verdeeld

25.900 t

KERNCIJFERS BEVOORRADING

Voedseloverschotten

14.144 t (55%)

Aangesloten verenigingen

698

Commerciële waarde

€ 98 Mio.

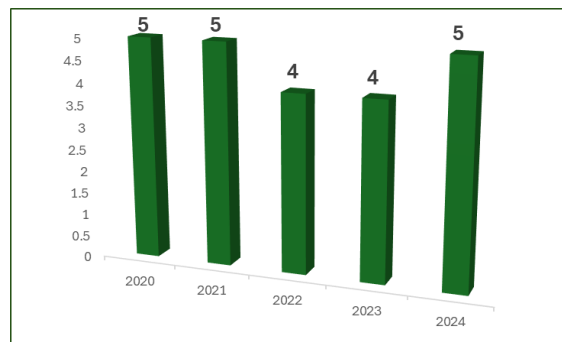
Hulpbehoevenden per maand

209.000

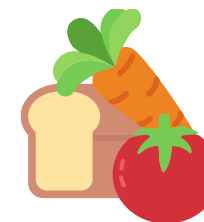

Maaltijden

52 mio.

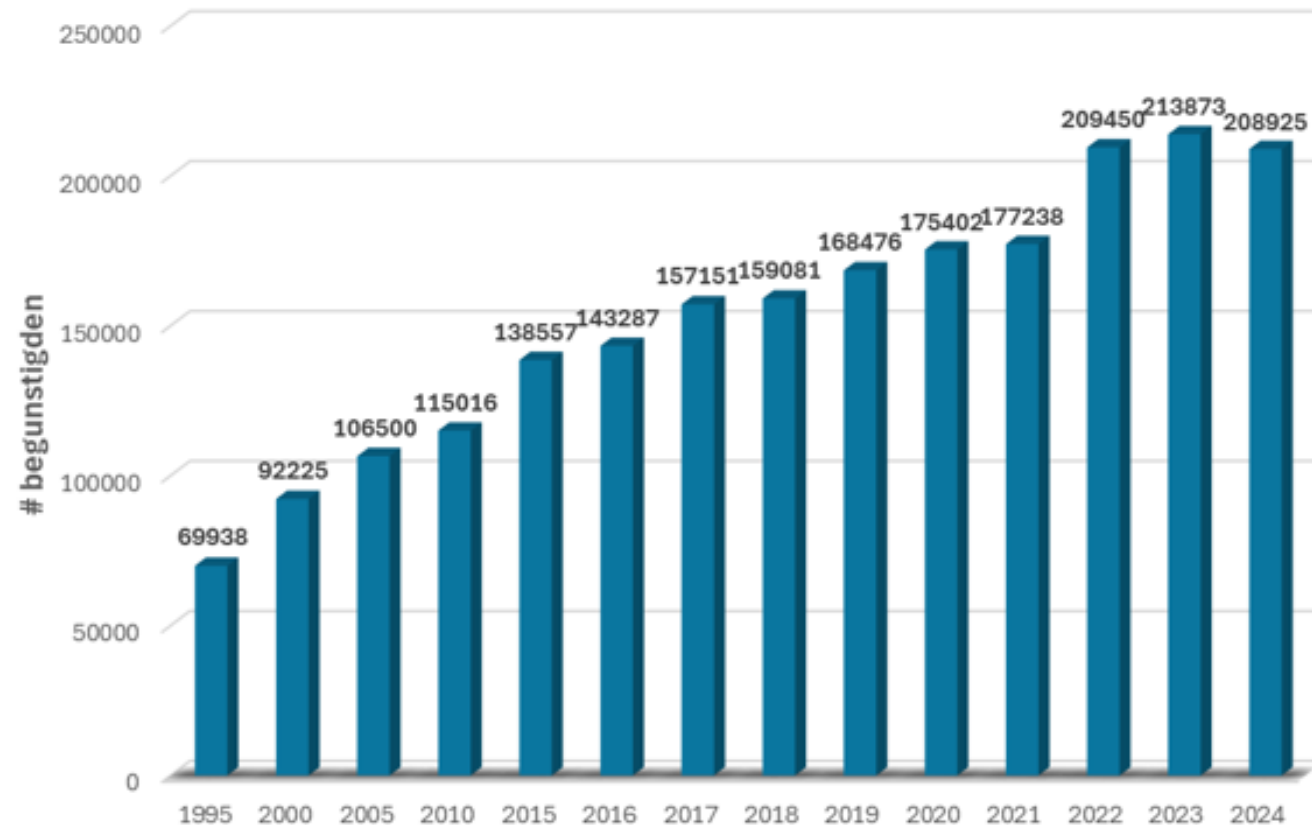

Maaltijden per week per begunstigde

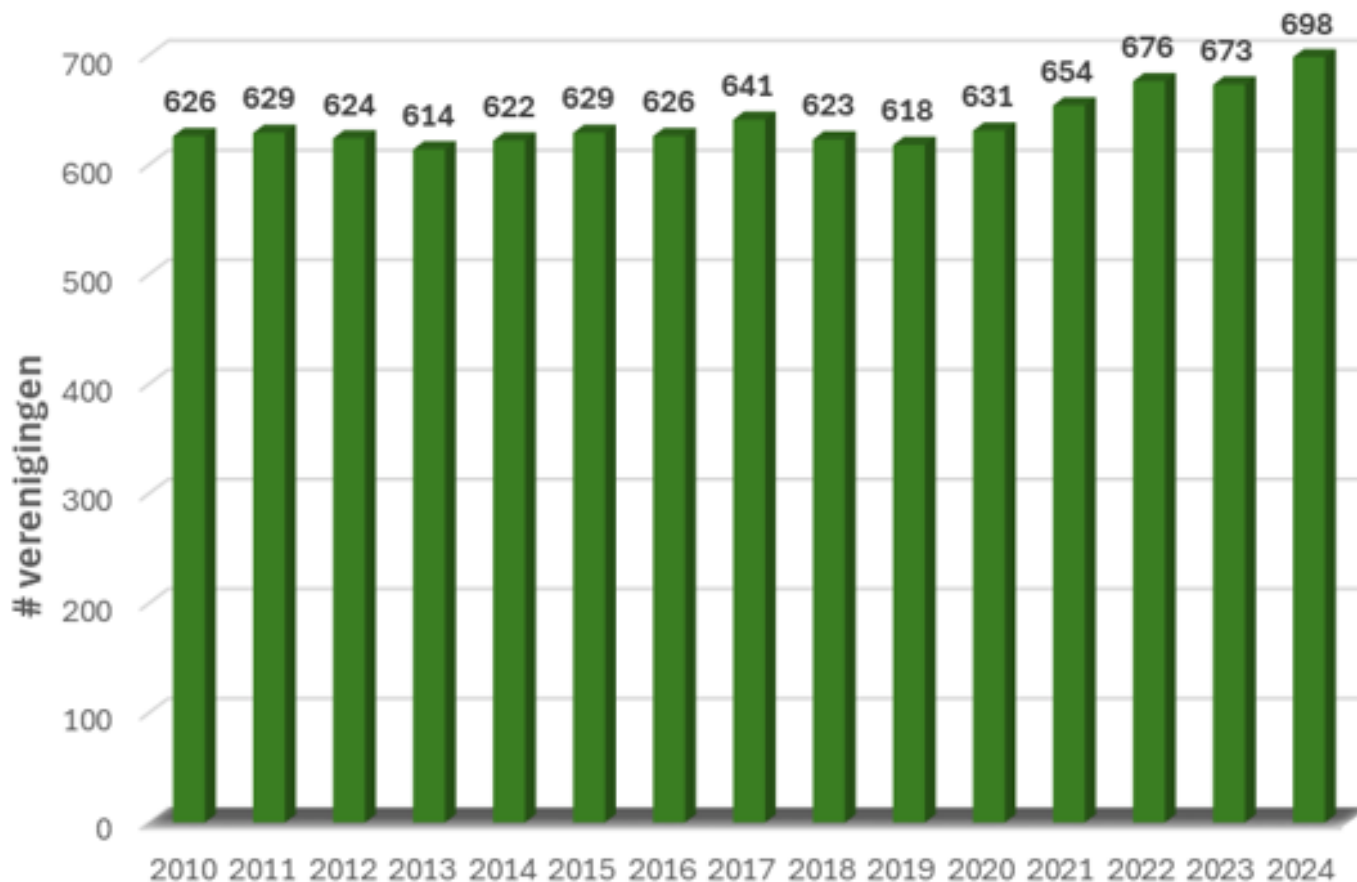
Kg/pers.
124 kg/pers.
(+12,52%)

BEGUNSTIGDEN

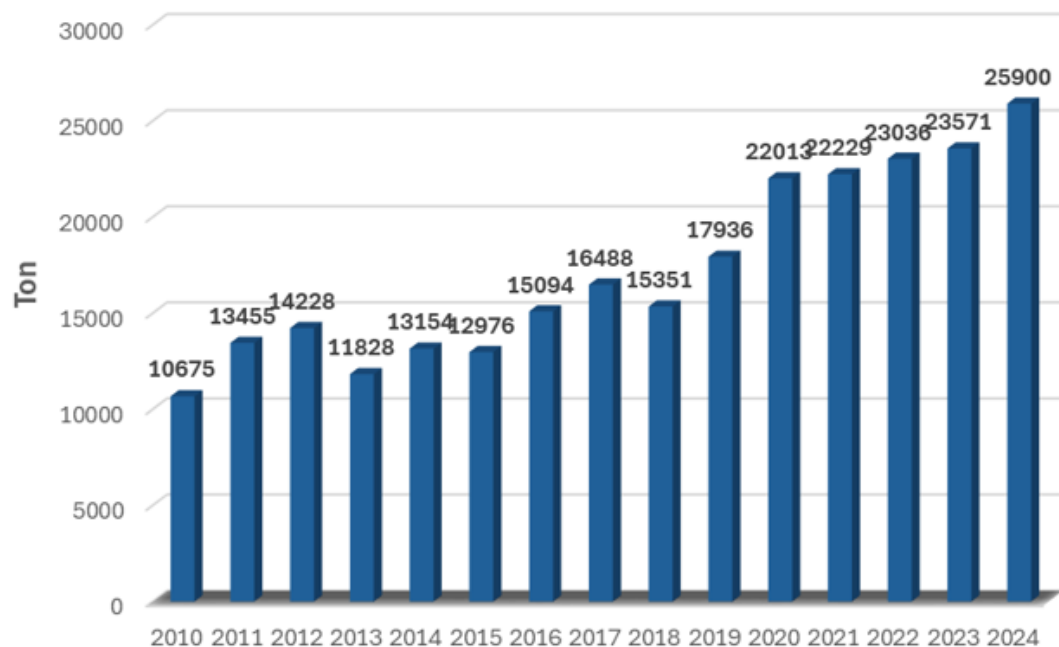
Voor het eerst in de 37-jarige geschiedenis van de Voedselbanken daalde het aantal begunstigten licht met minder dan 2% tot 208.925. Dit betekent nog steeds een stijging van 50% in de afgelopen tien jaar en een toename van 24% sinds de start van de coronacrisis. De eenoudergezinnen blijven een belangrijke kwetsbare groep. Alleenstaande moeders vertegenwoordigen nog steeds meer dan 20% van de populatie. Een kwart van de mensen die beroep doen op de Voedselbanken is jonger dan 18 jaar

AANTAL VERENIGINGEN

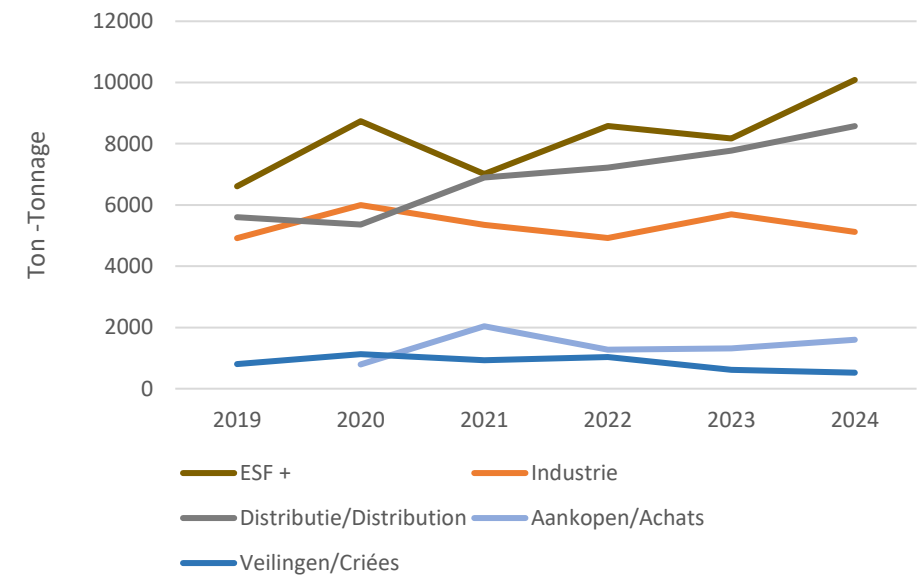
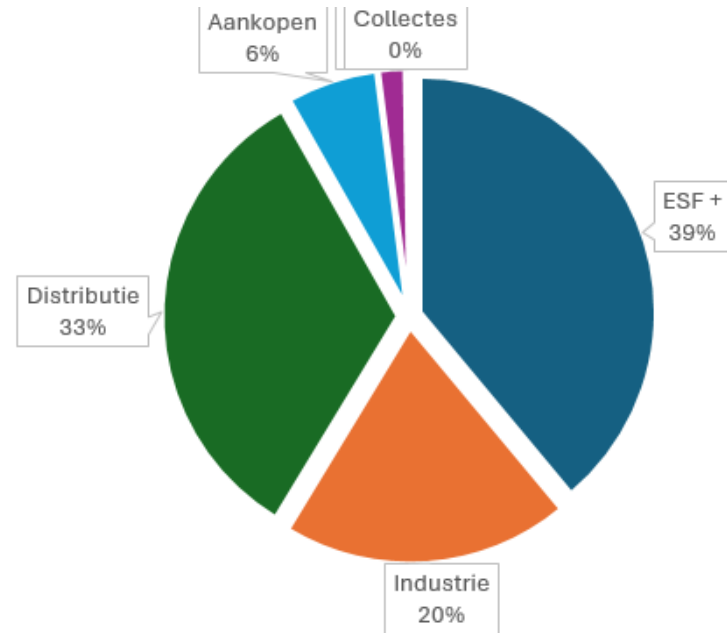
Nog nooit waren er zoveel lokale verenigingen aangesloten bij de Voedselanken. Eind 2024 telden wij het record aantal van 698 aangesloten verenigingen. Dit betekent een stijging met 25 verenigingen ten overstaan van 2023. Opvallend daarbij is een belangrijke stijging van het aantal aangesloten OCMW's.

BEVOORRADING

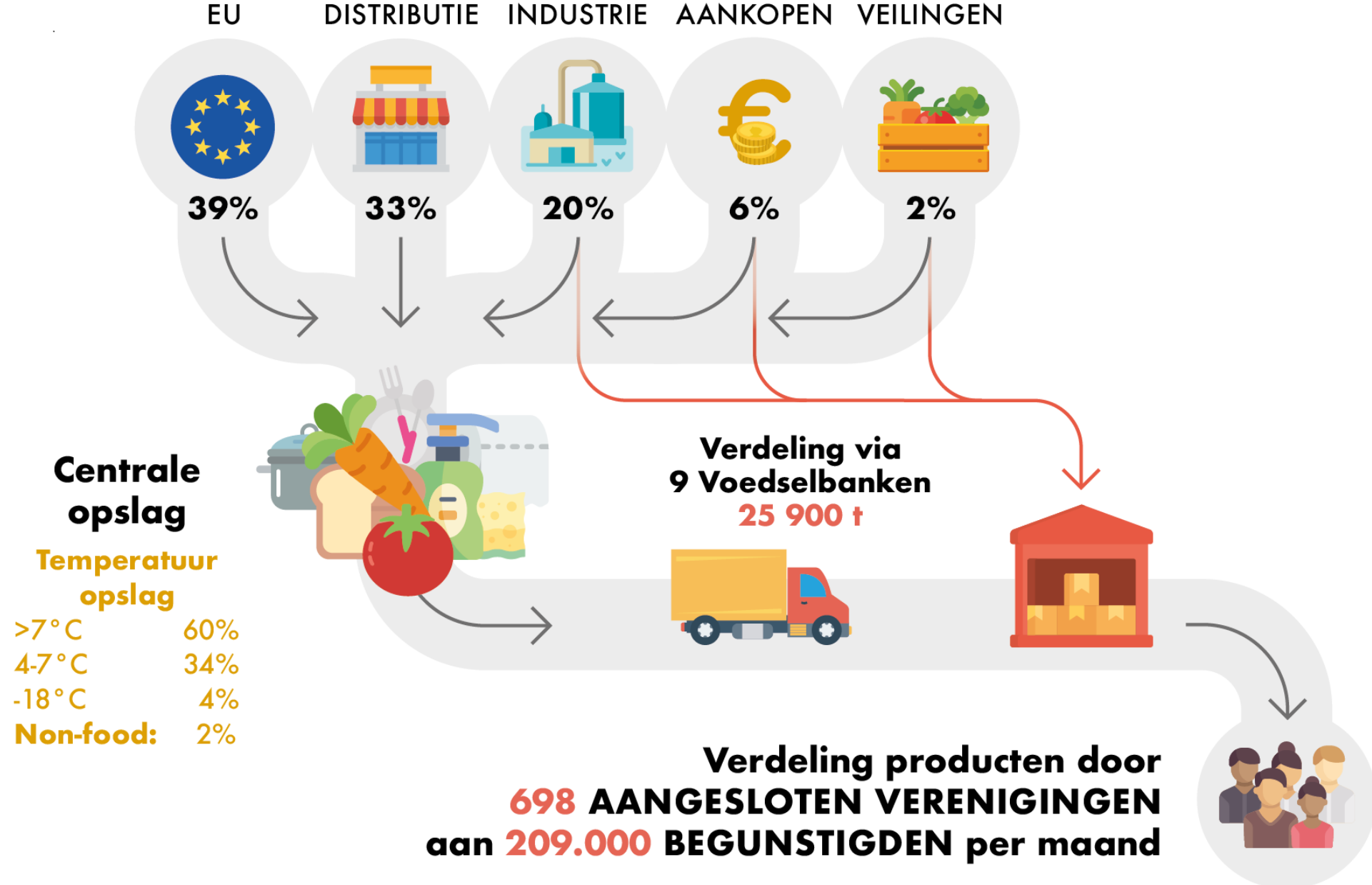
In 2024 verdeelde de Federatie, via de 9 regionale Voedselbanken, 25.900 ton voedsel en hygiëneproducten, een stijging met maar liefst 9% ten opzichte van 2023. Een nieuw record. De totale bevoorrading is gelijk aan bijna 52 miljoen maaltijdequivalenten en heeft een geschatte handelswaarde van 98 miljoen €. De sterke stijging is vooral het gevolg van een grotere aanvoer vanuit de retailsector, en vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF+) . De aanvoer vanuit de voedingsindustrie daalde dan weer met 9%. Dit laatste baart ons grote zorgen. 14.245 ton (2023: 14.091 ton) of 55 % van de verdeelde goederen waren gerecupereerde onverkochte voedingswaren die anders zouden vernietigd worden. Op die manier leveren de Voedselbanken een belangrijke bijdrage aan de strijd tegen de voedselverspilling. De toename van de bevoorrading en de lichte afname van het aantal begunstigden zorgden er voor dat het ontvangen voedsel per begunstigde steeg tot 124 kg op jaarbasis. Hierdoor waren wij, in tegenstelling tot de voorbije jaren, terug in de mogelijkheid om elke begunstigde 5 maaltijdequivalenten per week aan te bieden.

BEVOORRADINGSBRONNEN

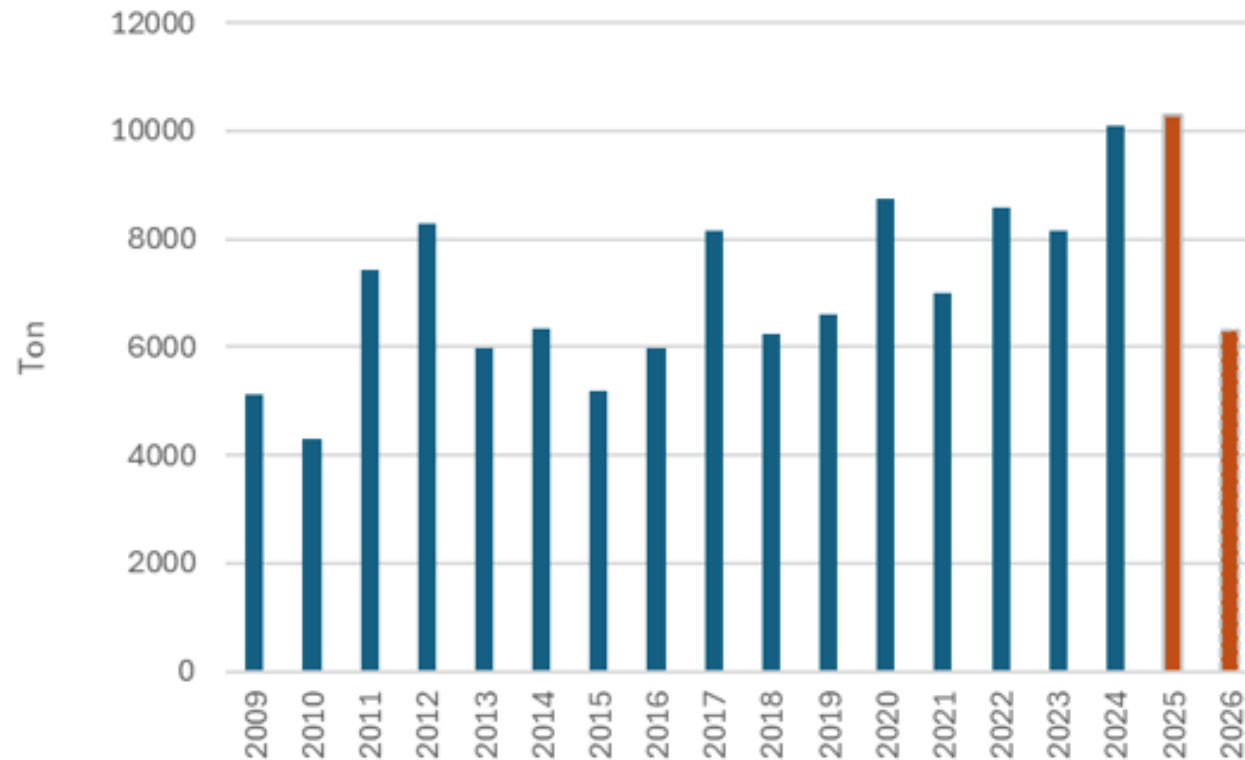

Het voedsel afkomstig van het Europees Sociaal Fonds (ESF+) blijft onze belangrijkste bevoorradingsbron met 10.000 ton. De sterke stijging ten overstaan van 2023 is onder andere te wijten aan het feit dat het budget werd opgetrokken en er zeer efficiënt geleverd werd, zodat het hele programma kon uitgevoerd worden. Het voedselaanbod vanuit de distributiesector blijft jaar na jaar groeien en was in 2024 goed voor 8.576 ton. De schenkingen uit de voedingsindustrie en veilingen, liepen terug tot respectievelijk 5.116 ton en 452 ton. Om een voldoende divers aanbod te hebben zijn we ook in 2024 vanuit de Federatie doorgegaan met het aankopen van 1.600 ton voedsel en hygiëneproducten en dit dankzij fondsen die we kregen van de overheid, bedrijven en particulieren. Deze aankopen stellen ons tevens in staat om het evenwicht in de nutritionele balans van ons aanbod bij te sturen indien nodig.

2024 BEVOORRADING

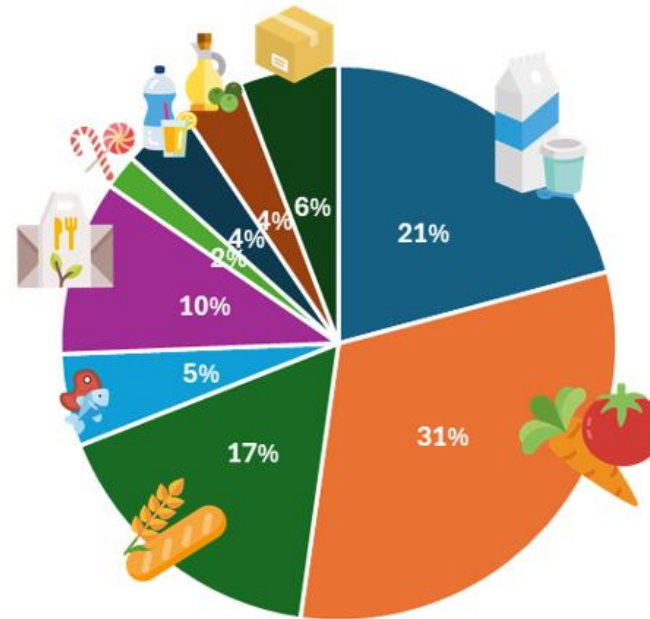
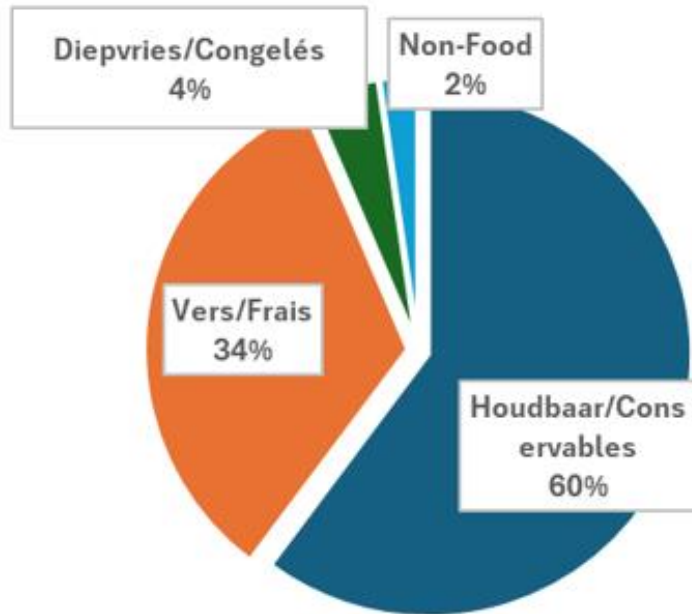

EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF+)

Het Europees Sociaal Fonds (ESF+) blijft onze belangrijkste bevoorradingsbron. Voor 2024 noteerden we een sterke stijging in de aanvoer ten overstaan van 2023. Dit is te wijten aan de timing van de campagnes 2024 en 2025. De goedgekeurde budgetten voor 2024 en 2025 zijn in stijgende lijn. Het probleem stelt zich vanaf 2026. Zonder bijkomende tussenkomst dreigt het aanbod te dalen met 4.000 ton of 8 miljoen maaltijden. Een bijkomende inspanning vanuit de overheden zal nodig zijn.

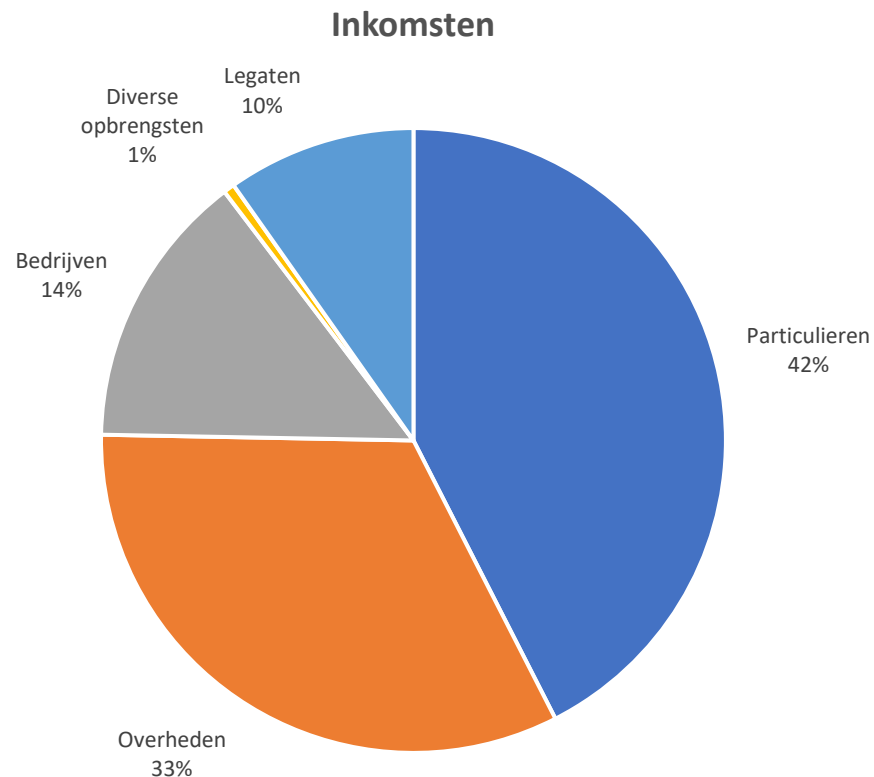
AARD VAN DE PRODUCTEN

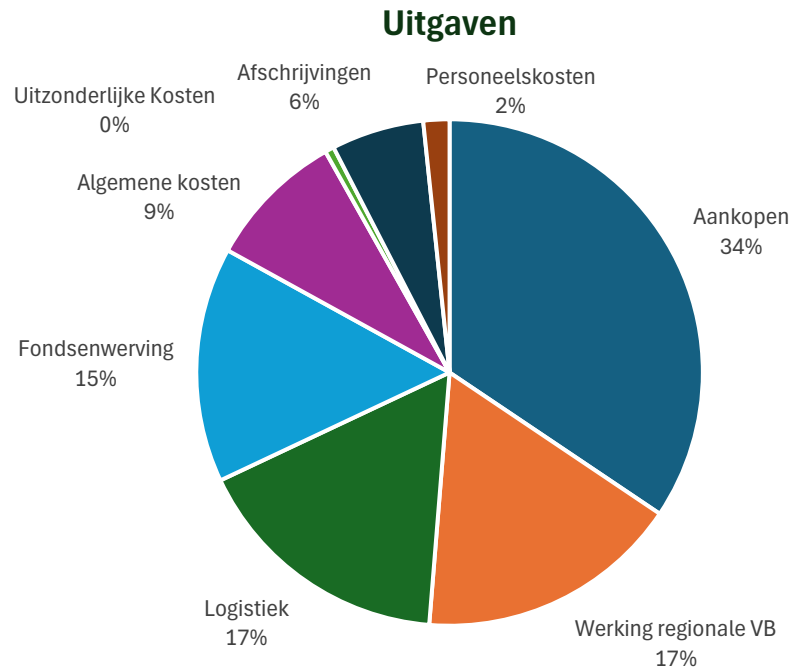
Het aandeel van de lang houdbare producten is gestegen tot 60% (57% in 2023) en is daarmee veruit de grootste categorie in ons aanbod. Het aandeel verse voeding is licht terug gelopen tot 34%, ondanks de toename in geleverde verse producten vanuit de retailsector. Dit alles is een gevolg van de sterk gestegen aanvoer van lang houdbare producten met ESF+ steun.

Groenten en fruit blijft met 8.139 ton de belangrijkste productcategorie en stijgt nog met 5% t.o.v. 2023, gevolgd door zuivelproducten met 5.399 ton, (+8%) . De aanvoer van vis en vlees (1.393 ton) kende een sterke daling op met 280 ton. Over het geheel gezien is ons aanbod nutritioneel vrij evenwichtig samengesteld.

FINANCIËLE ASPECTEN

De inkomsten daalden in 2024 licht met 1% tot 10.146.052 €. We kenden een daling van de giften van particulieren en bedrijven die we compenseerden met een hogere subsidie vanuit de overheid en vooral met een uitzonderlijk goed jaar voor legaten.

Onze uitgaven stegen met 2% tot 8.661.443€. De voedselaankopen ten belope van 2.981.335€ voedsel, een stijging van 11% t.o.v. 2023, bedragen nu een derde van onze totale uitgaven. De logistieke kosten stegen met 12% in lijn met het meer verhandelde volume. We noteerden een sterke daling in de financiering van de werking van de regionale Voedselbanken, aangezien onze Waalse Voedselbanken konden genieten van een subsidie van het Waals Gewest. Personeelskosten stegen licht door de aanwerving van een tweede bediende in de loop van het jaar. We deden ook een gift van 50.000€ aan de Oekraïense Voedselbank om hun werking te ondersteunen.

We boekten een winst van 1.484.610€ die we aan onze reserves toevoegen en die zullen gebruikt worden om bijkomend voedsel aan te kopen nu het zo goed als zeker is dat er vanuit de overheid geen subsidie meer te verwachten is.

In 2024 investeerden we voor 2.856.650€. Het overgrote deel van dit bedrag ging naar de aankoop, renovatie en inrichting van een nieuwe locatie voor de Voedselbank Antwerpen – Mechelen – Turnhout.

Memorandum naar aanleiding federale en regionale verkiezingen 2024

Onder het motto "'Schenken moet altijd goedkoper zijn dan vernietigen'" benadrukten de Voedselbanken in een memorandum aan de onderhandelaars van de federale regering de noodzaak om een aantrekkelijker nieuw systeem uit te werken om bedrijven aan te moedigen meer producten te doneren en een aantal fiscale discriminaties weg te werken. Wij kregen daarbij de steun van Fevia, Comeos en diverse voedselplatformen.

De oproep is bij de onderhandelaars duidelijk niet in dovemans oren gevallen. In het regeerakkoord erkent de aantredende regering dat vele ondernemingen benadeeld worden wanneer zij voedsel of niet-voedingsmiddelen schenken in plaats van ze weg te gooien of te vernietigen. Meteen worden een aantal initiatieven aangekondigd die er moeten voor zorgen dat schenkingen aan erkende liefdadigheidsorganisaties niet langer fiscaal worden gediscrimineerd.

De overheid wil de strikte 15 dagenregel voor vrijstelling van BTW op gedoneerde goederen versoepelen. De regering is ook van plan om de lijst van producten die in aanmerking komen uit te breiden en overweegt om bedrijven toe te staan de totale kostprijs van gedoneerde goederen volledig fiscaal af te trekken.

In het memorandum werd tevens aangedrongen om, naar het voorbeeld van de aftredende regering, de verlaagde Europese bijdragen in het kader van ESF+, te compenseren voor 2026 en 2027 tot op het niveau van de voorbije jaren.

SOCIAL RETURN ON INVESTMENT (SROI)

De voedselhulp die wij vanuit de Voedselbanken bieden gaat verder dan alleen het stillen van honger. Het geeft mensen in nood de kans om zich te focussen op andere belangrijke aspecten van het leven, zoals gezondheid, werk en school. Het gebrek aan kwalitatieve voeding ligt in veel gevallen aan de basis van andere sociale problemen.

De Social Return on Investment (SROI) helpt om op systematische wijze te kijken naar de baten van activiteiten die op het eerste gezicht weinig tot geen financiële winst genereren, maar die bij nadere analyse een groot maatschappelijk rendement hebben. SROI biedt dus een meer holistische benadering van 'rendement', waarbij ook impact op sociaal, menselijk, ecologisch vlak, enz. aangetoond wordt. Door een geldwaarde toe te kennen aan deze maatschappelijke (niet-financiële) waarde, krijg men inzicht in hoeverre de kosten opwegen tegen de baten.

De Vives Hogeschool berekende ook voor 2024 met behulp van de Social Value Engine, een geldwaarde om de maatschappelijke impact van de Voedselbanken te duiden. Waar voor 2023 de maatschappelijke meerwaarde berekend werd op 383,4 miljoen euro geven de berekeningen voor 2024 een maatschappelijke meerwaarde van 443,1 **miljoen euro**. **Dit betekent dat elke in 2024 geïnvesteerde euro in de Voedselbanken een meerwaarde oplevert van 8,89 euro ten overstaan van 8,95 euro in 2023.** De stijging werd vooral in de hand gewerkt door een belangrijke stijging van de hoeveelheid ter beschikking gestelde goederen en het aantal aangesloten verenigingen.

Concreet betekent dit dat wanneer de Voedselbanken hun activiteiten zouden staken en deze overgenomen worden door de overheid of een privé-organisatie de jaarlijkse maatschappelijke kost ongeveer 443 miljoen euro zou bedragen.

BELANGRIJKE GEBEURTENISSEN

24.01.2024 – Lancering van het memorandum naar aanleiding van de federale en regionale verkiezingen –

Onder het motto ‘Omdat honger een onrecht is’ stuurt de Belgische Federatie van Voedselbanken naar aanleiding van de federale en regionale verkiezingen in april 2024 een memorandum naar alle Belgische politieke partijen. Voor de belangrijkste accenten en bezorgdheden die in het memorandum werden verwoord verwijzen wij naar een afzonderlijk item in dit jaarverslag.

02.02.2024 – Persmoment voorstelling jaarrapport – De Belgische Federatie van Voedselbanken stelt de resultaten voor van het werkjaar 2023 voor en besteedt ook aandacht aan een aantal verwachtingen op korte termijn. In 2023 telden wij maandelijks zo’n 214.000 mensen in nood die beroep deden op één van de 673 bij de Federatie aangesloten lokale verenigingen. Dit betekende een verhoging van het aantal personen met 27% ten overstaan van 2019. Dankzij de medewerking van de voedingsindustrie, de grootdistributie en de veilingen is men er in geslaagd aan de stijgende vraag te voldoen. Daarnaast kon ook gerekend worden op belangrijke bijdragen vanuit het Europese ESF+ fonds en extra financiële steun vanuit de overheid en particuliere schenkers voor de aankoop van voeding. Van de persontmoeting werd ook gebruik gemaakt om een aantal aandachtspunten uit het memorandum toe te lichten.

14.03.2024 – Onze ambassadrice Juliet Bonhomme bezoekt de Voedselbank Brussel-Brabant en de vereniging Tabita - Hoe kan je de Voedselbanken ondersteunen als je een specialist ‘upcycling’ bent? In de eerste plaats door kennis te vergaren over de werking van de Voedselbanken op de werkvloer. Dit is ook wat onze ambassadrice Juliet Bonhomme voor ogen heeft bij haar bezoek aan de Voedselbank Brussel – Brabant en aan de lokale vereniging Tabita, In deze lokale vereniging helpt mee met de voedselbedeling en maakt zo ook kennis met het doelpubliek van de Voedselbanken.

17.06.2024 – Onze ambassadeur Julien Lapraille actief op sociale media – Naar aanleiding van diverse internationale dagen vraagt onze ambassadeur Julien Lapraille via zijn sociale media aandacht voor de werking van de Voedselbanken. Zo waren er in de loop van het jaar posts naar aanleiding van de Internationale dagen rond voedselveiligheid, humanitaire hulp, voedselverlies en de vrijwilliger.

01.10.2024 – Voedselbank Antwerpen – Mechelen – Turnhout op nieuwe plek – Door het aflopen van de huur van een loods in fort 4 – Morsel moest de Voedselbank Antwerpen – Mechelen – Turnhout op zoek naar een nieuwe vestiging. Dankzij o.a. een private donatie kon een gebouw worden aangekocht nabij de luchthaven van Deurne. Nadat het gebouw volledig werd heringericht en voorzien van de nodige frigorimtes en een koelcel voor diepvriesproducten werd het in oktober in gebruik genomen.

09.10.2024 – 05.11.2024 – Jaarlijkse Nationale Voedselinzameling Colruyt – onder het motto “Onze karren hebben geen muntje nodig. De Voedselbanken wel” liep een totaal vernieuwde campagne in de winkels van de Colruyt-groep. Via caddyflaps op de winkelkarren werden de klanten aangesproken 2 euro te doneren voor de Voedselbanken. Honderden vrijwilligers vatten post aan de ingang van de winkels om de klanten extra te motiveren.

21.10.2024 – 03.11.2024 – Kruidvat heeft oog voor verzorgingsarmoede – Uit een representatieve steekproef die Kruidvat liet uitvoeren in Nederland en België blijkt dat in Wallonië 38% van de ondervraagden zich onvoldoende verzorgingsproducten kunnen veroorloven. In Brussel is dit 36% en Vlaanderen 20%. Nadat Kruidvat in de loop van het jaar reeds 13.000 Health & Beauty kaarten schonk aan de Voedselbanken, betreft ze in juni en oktober ook de klanten bij de actie. Met de actie 1 + 1 + 1 schonk Kruidvat naast het aangekocht product er nog één aan de klanten en één aan de Voedselbanken. Op die manier kreeg ook het non-food luik van de Voedselbanken een stevig steuntje in de rug.

13.11.2024 – 31.12.2024 – Jaarlijkse Nationale Voedselinzameling Delhaize – Ook nu weer waren honderden vrijwilligers aanwezig om aankoopbons van 3, 6 of 9 euro aan te bieden aan de klanten die ze aan de kassa bij de afrekening konden laten inscannen.

07.12.2024 – 31.12.2024 – De langste Kersttafel – Ook in 2024 werd onze kersttafel ongetwijfeld de langste van het land. De actie werd ondersteund door een radiocampagne en kon ook rekenen op steun van diverse bedrijven. Dankzij de actie konden tienduizenden mensen in nood genieten van een feestelijke en gezonde kerstmaaltijd.

VOORUITZICHTEN EN UITDAGINGEN

De vraag naar hulp blijft groot. We hopen dat ze zich in 2025 stabiliseert. Het is daarbij echter nog niet duidelijk wat de gevolgen zullen zijn van de besparingen die de nieuwe federale regering wil doorvoeren onder andere op het vlak van de beperking in de tijd van de werkloosheidsuitkering en het leefloon.

Onze voornaamste uitdaging ligt bij het inzamelen van voldoende aanbod om het aantal verdeelde maaltijdequivalenten te behouden op vijf per persoon en per week.

Daarbij wacht ons de uitdaging om het aanbod uit de voedingsindustrie terug te laten stijgen. In dit kader biedt het regeerakkoord ons een degelijke uitgangsbasis. Wij zullen de omzetting van de vooropgezette beleidslijnen in de nodige wetgeving van nabij opvolgen en daarbij ook graag onze ervaringen delen.

Nadat de Voedselbank Antwerpen-Mechelen-Turnhout eind 2024 zijn nieuwe gebouwen met succes in gebruik nam, is het in 2025 aan de Voedselbank Luik om zijn locatie uit te breiden en te vernieuwen. Daarnaast worden in diverse Voedselbanken investeringen voorzien gericht op een meer efficiënte en duurzame werking. Hierbij krijgt in diverse voedselbanken de (groene) energievoorziening extra aandacht.

De financiering van het ESF+ programma is verzekerd voor 2024 en 2025. Indien er in de jaren nadien geen extra financiering komt vanuit de federale overheid zal dit leiden tot een jaarlijks verlies van 4000 ton voedsel. Overleg met de bevoegde ministers en hun administratie wordt belangrijk.

Om onze eigen voedselaankopen, met het wegvallen van de federale steun, verder te kunnen blijven financieren focussen we onze fondsenwerving ook meer op jongeren en op bedrijven. Onze 2 jonge ambassadrices “influencers”, Cloé Lauwers en Juliette Bonhomme, zijn bereid om zich verder voor onze zaak in te zetten. Een team van vrijwilligers zal zich specifiek gaan richten op de bedrijfssponsoring. Ook onze volledig geupdate beheerssoftware Food-IT zal in gebruik worden genomen.

De voorbije jaren werden met de steun van plaatselijke besturen ook lokale en regionale initiatieven opgestart, om het ophalen, de opslag en distributie van voedsel te waarborgen. In dit kader willen wij verder inzetten op overleg met alle partners die de voedselonzeekerheid trachten een halt toe te roepen. Verenigingen en organisaties, actief op het vlak van armoedebestrijding zijn belangrijke partners voor een doelgerichte werking van de Voedselbanken. Wij gaan daarom verder met hen in overleg en bekijken mogelijke lokale samenwerkingsverbanden.

SAMENSTELLING VAN HET BESTUURSORGaan

(op datum van 31 december 2024)

Piet Vanthemsche	Voorzitter
Luc Rogge	Vice-voorzitter
Bruno Neve	Vice-voorzitter
Paul Demedts	Vice-voorzitter
Marc Mertens	Gedelegeerd Bestuurder
Henry Buyens	Secretaris-generaal
Nicolas Leonard	Bestuurder
Baudouin Piret	Bestuurder
Pierre Vannasche	Bestuurder
Julien Chaubet	Bestuurder
Bart Buckinx	Bestuurder
Claudette Haverbeke	Bestuurder
Dirk Decoster	Extern Bestuurder
Roby Van Daele	Extern Bestuurder

Commissaris-revisor:
RSM Inter Audit, vertegenwoordigd door Marie Delacroix
.

MEDEWERKERS BELGISCHE FEDERATIE VAN VOEDSELBANKEN

(op datum van 31 december 2024)

Piet Vanthemsche	Voorzitter
Marc Mertens	Gedelegeerd Bestuurder
Etienne Rubens	Algemeen Coördinator
Henry Buyens	Secretaris-generaal
Jean Van Wiele	Penningmeester
Jacqueline Vanhussel	Communicatie
Peter Van Bossuyt	Communicatie
Claire L'Hermite	Communicatie
Erik Vander Mijnsbrugge	Communicatie
Chantal Wilmart	Bevoorrading
Alain Wilcox	Bevoorrading
Anne De Moreau	Bevoorrading
Kathleen Vermunicht	Bevoorrading
Marleen Braams	Bevoorrading
Wim Van Hauwaert	Bevoorrading
Margareta Hoorens	Legaten
Philippe Van Eerdewegh	IT
Roland Vandermeersch	IT
Alain Vandermeersch	IT
Alain Claesens	Verzekeringen
Alfons De Vadder	Vertalingen

